

Til: Arter og Naturbeskyttelse (naturbeskyttelse@mst.dk)
Fra: (Ingen afsender)
Titel: Høringssvar - Naturplaner - Høring af Natura 2000-planer 2022-2027
E-mailtitel:
Sendt: 25-05-2022 11:10

Sag nr. 2022 - 39511: Høringssvar naturplaner - -

Modtaget via hjemmesiden den 25-05-2022 11:10:34

Kvitteringsnummer: xtnuu3smf3

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen
J.nr. 2020-65467

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

CRV-nr. 15 79 61 46

25. maj 2022
xx dato 2016

Vedr.: Høring af udkast til Natura 2000-planer 2022-2027, j. nr. 2020-65467

Miljø- og Fødevareministeriet har den 21. februar d.å. udsendt udkast til Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder samt en strategisk miljøvurderingsrapport for hvert planudkast i offentlig høring.

I den forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

Danmarks Jægerforbund støtter den forbedring af natur og biodiversitet, der løftes gennem Natura 2000-indsatsen, og vi er således glade for muligheden for at kommentere på Natura 2000-planerne.

Danmarks Jægerforbunds administration har udarbejdet dette høringssvar, som også inkluderer relevante informationer og bemærkninger fra lokale tillidsfolk og Jægerforbundets Natura 2000-kontaktpersoner. Disse personer har et indgående lokalkendskab og har derfor været en vigtig hjælp undervejs.

Herunder er bemærkningerne inddelt under fælles overskrifter, der belyser generelle problemstillinger. Til sidst er der konkrete kommentarer til nogle specifikke Natura 2000-områder, hvor lokalpersoner peger på problemstillinger i deres område.

Natura 2000-planernes indhold og anvendelse

Udkast til de nye Natura 2000-planer har en god, ensartet struktur og er rimelig lette at gå til. Vi anerkender forsøget på at gøre planerne mere konkrete, eksempelvis ved angivelse af størrelsen på områder, hvor der skal bekæmpes invasive arter. Dog er manglen på stedsangivelse og det ensartede indhold i indsatsprogrammet stadig med til at gøre det vanskeligt at forudse hvilke aktiviteter der konkret vil følge teksten i planerne - og det gør det vanskeligt at forholde sig til eventuelle konsekvenser af planernes indhold. Desuden vil det lette arbejdet, hvis det i planen fremgik mere tydeligt, hvad der er nyt siden sidste planperiode.

Danmarks Jægerforbund bifalder det overordnede fokus for plan-perioden 2022-2027, der skal have fokus på naturlige processer og naturens robusthed, sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder og bekæmpe invasive arter. Det gør vi, fordi naturen behøver mere plads til naturlige processer, og vi støtter derfor et fokus, der styrker biodiversiteten i Danmark. Dette fokus kan bl.a. hjælpe trækvildtet til gunstig udvikling og sikre ynglesucces ved bekæmpelse af invasive arter som mårhund og mink.

Den reviderede basisanalyse

I forbindelse med udarbejdelsen af den reviderede basisanalyse, indgav Danmarks Jægerforbund faglige og faktuelle bemærkninger, for at sikre, at Natura 2000-planer og handleplaner kunne blive lavet, på et så korrekt grundlag som muligt. Dette høringssvar indeholdt påpegninger af flere eksempler på anbefalinger vedr. fremadrettede tiltag, der ikke bør være en del af basisanalysen.

Vi kan med forundring konstatere at disse anbefalinger stadig er at finde i de reviderede basisanalyser (under "Foreløbig vurdering af negative påvirkninger" i bl.a. N9, N16, N28, N46, N56 og N89)

Specielt er det anbefalinger mod forstyrrelse af sæler, der går igen i flere af de reviderede basisanalyser. Vi har i sidste planperiode gjort opmærksom på at de videnskabelige data for at hævde en 500 meters forstyrrelsesfri zone fra sælernes hvilepladser er yderst kritisable. I sidste planperiode betød vores indvending at de 500 meter ikke kom til at gælde, når man sejlede på langs af hvilepladserne, men forslaget er nu igen dukket op i de nye planer på trods af, at sælbestanden udvikler sig gunstigt.

En anden anbefaling fra basisanalysen, er at udvide færdselsforbud ved Dræet (N108 - Æbelø) en måned, frem til 30/9, for at øge muligheden for at spættet sæl vil bruge stedet som yngleplads. Lokale gør opmærksom på, at antallet af spættet sæl omkring Nordfyn er steget, og sælen trives. Den reviderede basisanalyse baserer sine anbefalinger på en rapport fra 2013, så ud over at basisanalysen ikke bør indeholde anbefalinger til indsatser, så baserer den også anbefalingen på forældet data.

Danmarks Jægerforbund anbefaler derfor at de endelige planer og handlingsplaner vil tage udgangspunkt i opdateret data, lokal ekspertviden og andre faglige bemærkninger, så man undgår at sætte unødige adgangs begrænsninger for friluftslivets udøvere.

Samspil med vandområdeplanerne

Vi er opmærksomme på, at Natura 2000-planerne beskæftiger sig med det terrestriske areal, og ansvaret for de marine områder er derfor henlagt til vandområdeplanerne. Det forekommer dog utilfredsstillende at de marine Natura 2000-planer ikke er mere specifikke i forhold til løsningsforslag, der kan sikre en gunstig bevaringsstatus for arterne på udpegningsgrundlaget.

De kystnære farvandes økosystemer er i en meget kritisk tilstand, og planerne for områderne bør derfor afspejle vores forpligtelse til at få dem i gunstig tilstand. Danmarks Jægerforbund er bekymret for om de nødvendige tiltag der skal sikre god marin naturtilstand i de udpegede områder, kan blive overset mellem Natura 2000-planerne og Vandområdeplanerne. Hvordan sikrer Natura 2000-planerne at de udpegede marine naturtyper og arter får en gunstig bevaringsstatus? Det håber Danmarks Jægerforbund bliver gjort mere klart fremover. Vi vil naturligvis også indsende høringssvar til Vandområdeplanerne.

Samspil med naturnationalparkerne

Af de udpegede naturnationalparker er 13 ud af 15 også udpegede Natura 2000-områder. Der er heldigvis god synergi i de to udpegninger, da begge er til for at fremme biodiversitet og derfor beskytte arter og naturtyper.

Danmarks Jægerforbund støtter planen om at etablere naturnationalparker og vil i denne sammenhæng blot knytte en kommentar om samspillet mellem Natura 2000 og naturnationalparker, hvor områderne stadig skal tilgodese udpegningsarter og naturtyper. Vi er selvfølgelig aktive i naturnationalparkernes interessegrupper, og glæder os til at følge etableringen af parkerne.

Tilstand for jordrugende fugle

Generelt er tilstanden af levesteder for ynglefugle på øer og holme i fuglebeskyttelsesområderne truet af flere grunde:

- Ugunstig prædation
Planerne har fokus på ræv og mink, men vi mener det også er nødvendigt at påpege at prædation fra krager, store måger og den stigende bestand af havørne udgør også en væsentlig trussel mod fuglenes ynglesucces.
- Manglende myndighedsudøvelse
Øer og holme benyttes yngletiden igennem af fritidssejlere som raste- og hundelufteplads med store forstyrrelser til følge. Forbud bliver ikke fulgt op af myndighedspersoner. Ødelagte eller overgroede skilte bliver ikke fornyet.
- Yderligere overvågning
De økonomiske rammer for Novanaprogrammet bør forbedres, så bl.a. antallet af målestationer kan hæves af hensyn til de meget pressede økosystemer i de kystnære farvande. En sådan forbedring af de økonomiske rammer, vil give en mere nøjagtig viden om ændringer i vores farvands økosystem, og derved gøre os bedre i stand til at bestemme årsag bag havfugles mistrivsel i de enkelte områder af landet

Danmarks Jægerforbund mener derfor at tiltag indenfor de relevante af de ovenstående tre punkter er nødvendige, for at forbedre tilstanden på levestederne for ynglefugle.

Tiltag for gæs

Flere basisanalyser beskriver, hvorledes bramgæssene ” [...] fouragerer på strandenge og græsmarker og på marker med vintersæd, og trækker ud på vandet til overnatning”. Med denne formulering nedtones dilemmaet mellem bramgæssenes enorme succes og det deraf følgende afgrødetab på omdriftsarealer i nærheden af Natura 2000-områderne (f.eks. N66, N69, N162, N168, N169, N173 og N179).

Derfor foreslår vi, at man på relevante arealer, plejer det således at disse fungerer som fourageringsområder for gæssene. Der findes f.eks. områder, der gror til i mos og lysesiv, som har en lavere fourageringsværdi for gæs. Forslaget om at tilgodese gæssenes fouragering bør også være gældende ved udtag af lavbundslande, og når der anlægges vindenergi- eller solenergi-anlæg.

Bifangst af havfugle

I Natura 2000-planernes områdespecifikke retningslinjer, er der nævnt flere steder, at man vil ” [...] vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande skal fortsætte” (f.eks. N89, N107, N116, N168 m.fl.) Vi bifalder fokus på at forhindre bifangst af marsvin, men vil også gerne rette opmærksomhed på bifangst af andre arter. Det er specielt et problem med havfugle, som f.eks. havlit og fløjlsand, der bliver fanget i net, som ofte bør kunne forhindres.

Derfor foreslår Danmarks Jægerforbund at der bliver iværksat konkrete handlinger, til forhindring af den omfattende bifangst af havfugle.

Konkrete kommentarer til de enkelte Natura 2000-planer

N66 - Stadil og Veststadil Fjorde

I planen anføres, at der langs NØ samt SØ siden af Sdr. Dyb findes vedplanter, som dækker to meget små arealer af dels klithede og strandeng. Her er vi blevet bekendt med, at der opholder sig en fast bestand af kronvildt (ca. 35 dyr), som virker som naturplejere på de tilstødende lysåbne naturarealer.

Jægerforbundet vil gerne udtrykke sin bekymring for at denne bestand kan forsvinde, og dermed den naturlige pleje af de lysåbne arealer, hvis vedplanterne fjernes. Derfor anbefales vi, at vedplanterne bliver stående, da den samlede synergieffekt, i forhold til flora og fauna, herved vil være større end hvis to arealmæssigt små naturtyper som - på trods af tilgroning er i moderat tilstand - tilgodeses.

N68 - Skjern å

Krikanden er på udpegningsgrundlaget som trækfugl. Jægerforbundet har fået kendskab til at krikanden ved Skjern å foretrækker at rugge i levende hegn langs vådområderne. Disse hegn er ved at blive fjernet, og dermed er området hvor krikanden ruger indskrænket. Derfor mener vi, at man bør lade nogle levende hegn stå, for at sikre krikandens rugopræferencer.

N69 - Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

I Ringkøbing fjord er der i forhold til årtiderne fastsat en salinitet, der er optimal i forhold til sandmusling og ålegræs. Sandmusling bliver prioriteret for dens evne til at filtrere vand, hvor populationen på gode dage kan rense fjordens vand op til seks gange. Dette er imponerende, men også nødvendigt idet vandet fra Skjern å og opland er meget næringsrigt, og fordi fjorden før sandmuslingen i høj grad var præget af planktonalger.

Saliniteten bliver reguleret ved hjælp af slusedrift, og resulterer derfor også i varierende vandstands niveauer. Denne regulering med vandstandsændringer og varierende salinitet giver efter vores oplevelse store udfordringer for bundplanter og jordrugende fugle, hvis reder bliver oversvømmet - især i situationer hvor slusepraksis bliver udfordret af vejrforhold som hindrer påkrævet drift. Derudover kan de i fremtiden øgede nedbørsmængder og havvandsstigninger yderligere forventes at besværliggøre foreskrevne slusepraksis.

Derfor mener vi, at man bør overveje at lade fjorden blive fersk igen, da dette vil resultere i en mere stabil vandstand og salinitet. Vi er bevidst om, at en mere fersk fjord vil besværliggøre leveforholdene for sandmuslingen, og derved føre til en ny

opblomstring af planktonalger. Denne opblomstring skal dog ikke tilskrives en fersk fjord, men nærmere tilskrives, at der er for mange næringsstoffer i oplandet til Ringkøbing fjord, og det er derfor her, man bør sætte ind.

Danmarks Jægerforbund er bekendt med, at problemstillingen hører til vandområdeplanerne, men vi mener også det er relevant at nævne her, da det har betydning for den terrestriske natur, såvel som arterne, der lever i den.

N73 - Lønborg Hede

I planen påstås det, at søerne ikke er udsat for græsning med kreaturer. Lokalt kendskab beviser det modsatte, da husdyr altid har gået ned til søerne. Det er en nødvendighed at dyrene har adgang til søerne, for at de er sikret vand i hele sommerperioden.

N162 - Skælskør Fjord og havet og kysten mellem Agersø og Glænø

Jægerforbundet er blevet bekendt med en omfattende forurening, der breder sig med strømmen fra Agersø Sund og sydpå, langs kysten forbi Glænø og helt til nordvestkysten af Lolland. Hverken erhvervs- eller fritidsfiskere sejler længere i området, da der ingen fisk er tilbage.

Selv om det nye F128 ikke indgår i denne høring, vil vi alligevel gøre opmærksom på, at strømforholdene har friholdt Omø Stålgrunde fra at blive ramt af forureningen. Derfor er Omø Stålgrunde et vigtigt raste- og fourageringssted for havfugle - herunder edderfugl og gråstrubet lappedykker, der er på udpegningsgrundlaget.

Jægerforbundet vil gerne udtrykke bekymring for, at man ved en eventuel anlæggelse af havvindmøllepark ved Omø Stålgrunde, vil ødelægge det vigtige rastested for trækfugle, og man derfor ikke lever op til vores forpligtigelse som EU-medlemsland, til at sikre og forbedre fuglenes levesteder.

N169 - Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde

Efter at Miljø- og Fødevareklagenævnet har givet Næstved kommune medhold i at give offentlig adgang til Enø Overdrev, som er nabo til et meget populært, kommunalt ejet besøgssted "Kolonien", ser kommunen som forvalter af det sårbare Natura 2000 område ikke sin forvaltning som en særlig vigtig del af beskyttelsen af området.

Kommunen vælger at prioritere benyttelse før beskyttelse og tilsidesætter habitatdirektivets retningslinjer om forsigtighedsprincippet i forhold til udpegningsgrundlaget, jordrugende klyder og terner.

Der blev ikke udarbejdet nogen konsekvensvurdering ved etableringen af det kommunale besøgssted "Kolonien", som sidste år gennemførte en publikumstælling, der fortalte, at "Kolonien" havde 15.000 besøgende i 2021. Disse potentielle besøgende på Enø Overdrev udgør en betragtelig risiko for områdets udpegningsgrundlag, som kommunen ikke vil tage hensyn til i forhold til sin forvaltningsopgave af det unikke og sårbare naturområde.

Vi foreslår, at Natura 2000 planen kommer til at indeholde krav om flere årlige, officielle fugletællinger på Enø Overdrev for at få et specifikt datagrundlag fra den kommende planperiode for bedre i fremtiden at kunne forvalte benyttelse/beskyttelse-balancen i området.

■ Aarhus Universitet udarbejdede en rapport om forstyrrelser i 2013. Denne rapport er blevet lagt til grund for beslutningen om fuld offentlig adgang til Enø Overdrev. ■ har efterfølgende udtalt, at rapporten kun er udarbejdet som et

skrivebordsstudie og ikke et feltstudie, og mener derfor ikke, at rapporten kan retfærdiggøre fuld åbning af offentlig adgang i området uden at det vil påvirke udpegningsgrundlaget.

Natura 2000 planen bør derfor indeholde flere konkrete virkemidler, der tager højde for at sikre og forbedre fuglenes beskyttelse imod forstyrrelser på Enø Overdrev.

N173 - Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand

Lokale har observeret at Rødsand ikke længere er ynglebiotop for klyder og terner. Unge havørne bruger Rødsand som rasteplads, hvilket har fået fuglene til at fortrække. Planen behøver således ikke at tage hensyn til ynglende, truede fuglearter på Rødsand.

Spørgsmål vedrørende høringssvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til [redacted], Afdelingen for Rådgivning og Uddannelse. Telefon: [redacted], E-mailadresse: [redacted]

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Direkte tlf. [redacted]
E-mail [redacted]

Opsummering af indberetning

Nedenfor vises de oplysninger som er blevet indberettet.

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	Danmarks Jægerforbund
Afsenders e-mailadresse	post@jaegerne.dk
Afsenders telefonnummer	88887500
Interessenttype	Organisation, forening mv
Tilføj kontaktperson	✓
Kontaktpersons navn	
Kontaktpersons e-mailadresse	
Kontaktpersons telefonnummer	
Høringssvaret er af generel karakter	✓
Datagrundlag	✓
Indsatsprogram	✓
Lovgrundlag	
Modstridende interesser	✓
Målsætninger	✓
Rollefordeling	
Strategisk Miljøvurdering (SMV)	
Udpegningsgrundlag og områdeafgrænsning	✓
Økonomi	
Andet relateret til høring af Natura 2000-planer	✓
Skriv høringssvar	Hermed fremsendes Danmarks Jægerforbunds kommentarer til de foreliggende Natura 2000-planer. Her er både generelle kommentarer om planerne og nogle specifikke kommentarer om enkelte områder.
Vedhæft dokumenter og/eller billeder	220517 MVI N2000planer_høringssvar_endeligt.docx

Indsendt 25-05-2022 11:10. Kvitteringsnummer XT-NUU-3S-MF3.

Til: Arter og Naturbeskyttelse (naturbeskyttelse@mst.dk)
Fra: (Ingen afsender)
Titel: Høringssvar - Naturplaner - Høring af Natura 2000-planer 2022-2027
E-mailtitel:
Sendt: 17-05-2022 14:06

Sag nr. 2022 - 37429: Høringssvar naturplaner - STO -

Modtaget via hjemmesiden den 17-05-2022 14:06:40

Kvitteringsnummer: exs4pght9h

Høringssvar fra Næstved Kommune til Natura 2000-plan 2022-2027**Generelle bemærkninger****Økonomiske virkemidler**

Næstved Kommune ønsker, at der stilles statslige midler til rådighed til at udføre flere indsatser, og at støtteordningerne forenkles.

Kommunerne har kun mulighed for at søge to tilskudsordninger "rydning og forberedelse til afgræsning" og "klima-lavbund".

Tilskudsordningen "rydning og forberedelse til afgræsning" er administrativt meget tung, og der kan kun søges tilskud til nye hegn, her savnes en enklere ansøgningsprocedure, og at der kan opnås tilskud til vedligeholdelse af hegn samt til fjernelse af gammelt hegn. Det samme problem gælder genrydning, som heller ikke falder inden for ordningen.

Ofte kan et hegn opsat i første planperiode sagtens bruges, og det er et ressourcespild at opsætte et nyt i stedet for at reparere det gamle, bare for at opnå tilskud.

Klima-lavbund ordningen beskrives som løsningen på temmelig mange arter og naturtyper i planerne. Det virker temmelig urealistisk. Desuden viser en undersøgelse af placeringen af kulstofholdige lavbundslande på over 10 ha, at placeringen kun giver mulighed for ganske få projektområder inden for Natura 2000 områderne. Dermed er der altså ingen sammenhæng mellem alle de gavnlige effekter beskrevet i planerne og den anviste tilskudsordning.

Vi ønsker en gentagelse af tidligere ordninger: Naturlig hydrologi, sammenhængende naturarealer, levesteder til særlige fokus arter.

Der mangler ligeledes ordninger som er målrettet fuglene, fx til mere specielle hegn; rævesikre hegn og midlertidige hegn til at skærme sårbare områder i perioder eller til etablering af fugleøer, kunstige rævegrave ect. Også her kunne en ordning til genskabelse af naturlig hydrologi spille en afgørende rolle.

Sammenhæng med øvrig statslig planlægning særligt vandplanerne

Næstved Kommune ønsker, at planerne koordineres med den statslige vandplanlægning.

Der er ingen sammenhæng med vandplanerne, hvilket gør, at den samlede indsats for naturen risikerer at blive uhensigtsmæssig, eller at Natura 2000 planerne endda modarbejder vandplanerne. I de områder hvor der skal ske en indsats som følge af vandplanerne vil det ofte betyde en ændring i naturtyperne,

Dato
17. maj 2022Sagsnr.
01.05.18-P17-1-21Sagsbehandler
[Redacted]
[Redacted]

hvilket vil være i modstrid med bevaringsmålsætningen. Der mangler en afvejning af disse modstridende interesser i planerne.

Klimatilpasning

Næstved Kommune ønsker, at klimaforandringerne indtænkes i Natura 2000-planerne.

Der er i planerne ikke lagt op til nogen indsatser for at tage højde for klimaforandringer selvom havstigninger vil få strandenge og lysåben natur langs kysterne til at forsvinde, og dermed vil levestederne for en lang række sjældne og truede arter af padder, ynglefugle og planter også forsvinde. Endnu en gang er problemstillingen udsat. Næstved Kommune foreslår derfor, at klimaforandringerne indtænkes i Natura 2000-planerne.

Planerne er ikke målrettet borgerne, og de er svære at læse.

Planernes læsbarhed og dermed tilgængelighed og gennemsigtighed er meget ringe og planerne bør formidles bedre. Det er svært at læse ud af planerne, hvad der egentligt skal ske i de enkelte områder. Planerne er også sværere at styre efter, når kommunerne skal udarbejde handleplaner. Det bliver også sværere at dokumentere, at kommunerne har gennemført handleplanerne.

I forhold til afsnit 2.3 under beskrivelse af skovnaturtyper kunne teksten suppleres med antal store træer og stående dødt som angiver en høj naturkvalitet for at øge læsevenligheden.

De konkrete målsætninger afsnit 3.2 er svært læsbare pga. gruppeinddelingen i tøtbundsnatur typer med eller uden tilstandssystem mv., det ville være nemmere at læse hvis de enkelte naturtyper stod oplistet. Derudover er det de samme målsætninger der går igen i de forskellige planer opdelt efter udpegningsgrundlag, det konkrete er således ikke at finde i de konkrete målsætninger.

Dynamisk forvaltning

Planernes indledning beskriver at målsætningerne er opdateret for at give mulighed for en dynamisk forvaltning, hvilket gentages i første linje i afsnit 3.2. Dette er dog svært at genfinde i resten. Naturtyperne er grupperet i nogle nye teoretiske inddelinger, således kan fx højmoser, hængesæk, rigkær eller kildevæld bidrage til et samlet areal af vådbundsnatur eller urtebræmme og bøg på mor giver et samlet areal af tørbunds naturtype. Altså naturtyper der sjældent optræder i mosaik eller veksler mellem de to typer. Hvorimod naturtyper der ofte optræder i mosaik sammen, og varierer i udbredelse afhængig af årets nedbør som fx kalkoverdrev og tidvis våd eng ikke er grupperet sammen.

Målet om en dynamisk naturforvaltning er således ikke gennemført på en meningsfuld måde i planerne.

Bemærkninger til de enkelte planer

N163

Afsnit 2.3.2

Øverst på side 18 fremgår, at der er kortlagt to søer over 5 ha, som er naturtypebestemt til næringsrig sø (3150). Administrationen vurderer, at dette er Tystrup og Bavelse Sø, hvilket med fordel kunne tydeliggøres i teksten.

Afsnit 2.3.5

Tilstand af levested for fjordterne er angivet som ringe. Dette stemmer ikke overens med at der i 2018, 2019 og 2020 yngtede henholdsvis 48, 45 og 44 par (Kilde Orbicon, Ynglefugle ved Regnstrup Holme 2020), til sammenligning blev antal ynglepar optalt i 2019 ved NOVANA-overvågningen til 49 par. Få steder i

Danmark findes så gode forhold for ynglende fjordterne. Denne udvikling bunder i Næstved Kommunes indsats med etablering af en udhegning i 2017, da heste tidligere forstyrrede området og trampede i rederne, samt et godt samarbejde med den lokale skytte. Det er misvisende at angive levestedet som ringe tilstand. Det fremgår at problemet skyldes forstyrrelse fra færdsel, tilgængelighed for ræv og fravær af hættemågekoloni. Dette passer dårligt med virkeligheden hvor fjernelse af græssende heste og ræv har fået antallet af ynglende terner til at eksplodere. Hvis Miljøstyrelsen ville bruge kommunernes kvalitetssikrede data ville kvaliteten af planerne forbedres.

Afsnit 3.1

Første punkt: *at områdets naturtyper med stærkt ugunstig [...] tidvis våd eng.* Uoverensstemmelse med figur i afsnit 2.3.1 der viser tidvis våd eng i høj og god tilstand.

Afsnit 3.2

Ynglefugle – Det er uklart hvor indsatsen skal lægges når der kortlægges geografisk vidt forskellige områder hver gang. Fx er levestedskortlægningen for Plettet rørvagtel geografisk helt forskellig i de to kortlægninger. Fuglen er ikke observeret ynglende siden 2009, og det burde være en stabil ynglende bestand der var målsætningen. Det er jo ikke til at vide hvilket areal der kortlægges næste gang når fuglen ikke længere er i området.

Afsnit 3.3

De modstridende naturinteresser forholder sig næsten udelukkende til Naturstyrelsens projekt i Holmegårds Mose.

Etablering af levesteder for den tykskallede malermusling bør prioriteres over levesteder til pignmerling, grundet udbredelsen af de to arter.

Fjernelse af spærringer i Susåen bør ligeledes prioriteres over bevarelse af aske-elleskov, grundet de geografiske begrænsninger i åens placering.

Ifølge planen har urørt skov højere prioritet end lysåbne væld (7220). Arealmæssigt er kildevæld meget små. Det bør prioriteres, at de bliver lysåbne – også i urørt skov.

Afsnit 4.1

To af punkter – nr. 8 og 9 – er udelukkende Miljøstyrelsens ressortområde. Det foreslås, at dette tydeliggøres i punkterne.

Afsnit 4.2

Klyde – Der er endnu ikke kortlagt levesteder for klyde i Natura 2000-området. Så retningslinjen om, at levestederne skal sikres eller forbedres, virker ikke relateret til den nuværende viden. Blandt andet vil det være svært at vurdere, om tilstanden af levesteder er god.

Lys skivevandkalv – Ifølge planen skal levesteder for lys skivevandkalv sikres eller forbedres. Levesteds forbedringer for lys skivevandkalv indgår i EU-LIFE-projektet "Semiaquatic LIFE", som Naturstyrelsen gennemfører i Holmegaard Højmosen. Det kan med fordel tydeliggøres, om planen mener, at skal ske yderligere indsatser for at forbedre levesteder for lys skivevandkalv.

N168

Afsnit 2.3.2

Nederst på side 22 fremgår, at der er kortlagt to søer over 5 ha, som er henholdsvis næringsrig sø (3150) og strandsø (1150). Administrationen tænker, at dette er Even og Jungshoved Nor. Hvis dette er korrekt, kan det med fordel tydeliggøres i teksten.

Afsnit 3.3

Enebær klit (2250) er i stærk ugunstig bevaringsstatus. Det fremgår af figuren på side 16, at enebær klit (2250) er i god tilstand i dette Natura 2000-område. Dette kan med fordel fremgå af afsnittet,

Grå/grøn klit prioriteres over havtornklit (2160). I dette Natura 2000-område er der kun ca. 5% havtornklit i forhold til grå/grøn klit, og havtornklit har moderat tilstand, hvor grå/grøn klit overvejende har god tilstand. Prioriteringen af grå/grøn klit synes derfor mere at være en national prioritering end en prioritering i det konkrete Natura 2000-område.

Afsnit 4.1

Flere af punkter – nr. 8, 9 og 10 – er udelukkende Miljøstyrelsens ressortområde. Det foreslås, at dette tydeliggøres i punkterne.

N169

Afsnit 3.1

Klokkefrø – En af landets største bestande findes i området, derfor burde målsætningen være at sikre at arten var stabil eller i fremgang.

Afsnit 3.3

Hvad menes der med den beskrevne konflikt vedr. kalksandsoverdrev, vi kan ikke genkende problemstillingen i dette område?

Problemstillingen med etablering af levesteder for klokkefrø i habitatnatur kunne have været nyttig at få en afvejning af.

Afsnit 4.1

Flere af punkter – nr. 8, 9 og 10 – er udelukkende Miljøstyrelsens ressortområde. Det foreslås, at dette tydeliggøres i punkterne.

Med venlig hilsen
Center for Plan og Miljø

Naturmedarbejder

Opsummering af indberetning

Nedenfor vises de oplysninger som er blevet indberettet.

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	Næstved Kommune
Afsenders e-mailadresse	natur@naestved.dk
Afsenders telefonnummer	55885588
Interessenttype	Kommunal myndighed
Tilføj kontaktperson	✓
Kontaktpersons navn	
Kontaktpersons e-mailadresse	
Kontaktpersons telefonnummer	
Høringssvaret er af generel karakter	✓
Datagrundlag	✓
Indsatsprogram	✓
Lovgrundlag	
Modstridende interesser	✓
Målsætninger	✓
Rollefordeling	✓
Strategisk Miljøvurdering (SMV)	
Udpegningsgrundlag og områdeafgrænsning	
Økonomi	✓
Andet relateret til høring af Natura 2000-planer	✓
Skriv høringssvar	Vedlagt er Næstved Kommunes høringssvar.
Vedhæft dokumenter og/eller billeder	Høringssvar til Statens Natura 2000 planer 2022-2027.docx

Indsendt 17-05-2022 14:06. Kvitteringsnummer EX-S4P-GH-T9H.

Til: Arter og Naturbeskyttelse (naturbeskyttelse@mst.dk)
Fra: (Ingen afsender)
Titel: Høringssvar - Naturplaner - Høring af Natura 2000-planer 2022-2027
E-mailtitel:
Sendt: 25-05-2022 22:30
Bilag: N169.docx; Opsummering.html;

Sag nr. 2022 - 39768: Høringssvar naturplaner - STO - Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde

Modtaget via hjemmesiden den 25-05-2022 22:30:39

Kvitteringsnummer: zh7vhvz6ky

N169 Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde.

Afsnit 2.3.3. Tilstanden for de marine naturtyper er ikke beskrevet, idet MST ikke har udviklet et naturtilstandssystem endnu. Vordingborg Kommune finder dette problematisk, da det besværliggør kommunens muligheder for at administrere habitatnaturen i Natura 2000-området.

3.1 Overordnede målsætninger

For klokkefrø står nævnt, at der skal sikres "tilstrækkelige" levesteder for klokkefrø, men det angives ikke hvor mange det er, fx. sat i forhold til den nuværende naturtilstand af kortlagte levesteder. Det er derfor vanskeligt at vurdere, hvornår der er målopfyldelse for klokkefrø.

4.2 Områdespecifikke retningslinjer

Vordingborg Kommune undrer sig over hvorfor der fortsat ikke er områdespecifikke retningslinjer for at sikre sammenhæng mellem kalkoverdrev, kystskrænt/klippe og strandeng som beskrevet i forrige N2000 plan. En sådan retningslinje er fortsat nødvendig for at kunne sikre de nævnte naturtyper i Natura 2000-området.

Vordingborg kommune undrer sig over, at overdrev, rigkær og tidvis våd eng ikke er nævnt som særlig opmærksomhedskrævende habitatnaturtype.

Opsummering af indberetning

Nedenfor vises de oplysninger som er blevet indberettet.

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	Vordingborg Kommune
Afsenders e-mailadresse	
Afsenders telefonnummer	
Interessenttype	Kommunal myndighed
Tilføj kontaktperson	✓
Kontaktpersons navn	
Kontaktpersons e-mailadresse	
Kontaktpersons telefonnummer	
Høringssvaret er af generel karakter	
Områdenavn	Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde
Områdenummer	169
Datagrundlag	
Indsatsprogram	✓
Lovgrundlag	
Modstridende interesser	
Målsætninger	✓
Rollefordeling	
Strategisk Miljøvurdering (SMV)	
Udpegningsgrundlag og områdeafgrænsning	
Økonomi	
Andet relateret til høring af Natura 2000-planer	
Skriv høringssvar	Se vedhæftede høringssvar.
Vedhæft dokumenter og/eller billeder	N169.docx

Indsendt 25-05-2022 22:30. Kvitteringsnummer ZH-7VH-VZ-6KY.

Til: Arter og Naturbeskyttelse (naturbeskyttelse@mst.dk)
Fra: (Ingen afsender)
Titel: Høringssvar - Naturplaner - Høring af Natura 2000-planer 2022-2027
E-mailtitel:
Sendt: 25-05-2022 21:34

Sag nr. 2022 - 39755: Høringssvar naturplaner - STO - Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde

Modtaget via hjemmesiden den 25-05-2022 21:34:25

Kvitteringsnummer: x6fz5s4n4g

Høringssvar – Natura 2000 plan for Karrebæk-Dybsø Fjorde, område N169 / F81

DOF Storstrøm har følgende bemærkninger til udkast til Natura 2000 plan for Karrebæk-Dybsø fjorde med tilhørende basisanalyse og strategisk miljøvurdering:

Områdets landskabelige karakter fremstår nogenlunde uforandret siden forrige planperiode, men for såvel ynglefugle som trækfugle viser basisanalysen, at der for stort alle arter er tale om tilbagegang i bestandene, eller i bedste fald en stagnering.

Basisanalysen dækker periode frem til og med 2019. Imidlertid viser DOFs (og MSTs optællinger) for Enø Overdrev i 2020-2021 en fremgang for prioritets-ynglearterne, klyde og havterne. Endvidere er i de samme år tilkommet splitterne og sorthovedet måge som ynglende, begge er dermed potentielle udpegningsarter. Her er det afgørende at bemærke, at der netop i disse år, 2020-2021, ikke har været adgang for offentligheden som følge af at lodsejerne har opsat et hegn, der hindrer adgang. Ulovligt, ganske vist ifølge kommunens afgørelse og klagenævnets stadfæstelse, men stadig en kraftig indikation af, at ynglefuglene har taget godt imod de roligere omgivelser uden menneskelig forstyrrelse.

Som indsatsområde ønskes særlig bevågenhed om disse to ynglearter, splitterne og sorthovedet måge, samt bramgås og rovterne, der begge er observeret i forsommeren, uden dog at yngle. Som et kuriosum er rovterne angivet i gamle kilder at have ynglet i 1852.

DOF er derfor meget positiv over for, at det foreslås, at der skal finde en revurdering af vildtreservatafgrænsningen sted i dette område. Konkret vil DOF foreslå, at der som minimum sker en udvidelse af vildtreservatet i yngletiden, således at dette omfatter de områder, hvor prioritets-ynglearterne i perioden uden adgang for offentligheden har vist at forekomme suppleret med en vis afstand hertil. Endvidere at færdsel i yngletiden kun skal ske ad tydeligt markerede stier, dvs at der etableres en kontrolleret færdsel.

DOF ønsker som et særligt indsatsområde endvidere, at optællinger i området udvides, dels for at få kortlagt præcist, hvor prioritets-ynglearterne forekommer med unger i disses opvækstperiode – og at planen dermed kan sikre ynglefuglene jf det tredje punkt i formålet med habitatdirektivet, dvs de områder der er vigtige for yngleplejen. Dette er ikke sikret med den nuværende færdsel i området.

Den øgede interesse for naturen i de senere år er grundlæggende positivt, men det kalder på, at der sker en vurdering af den tilsvarende forøgelse i forstyrrelserne i forhold til såvel ynglefugle som trækfugle. Dette mangler helt grundlæggende opmærksomhed i denne såvel som andre Natura2000 planer. Planerne (o den bagvedliggende bekendtgørelse) forholder sig kun til nye anlæg o.l., men er her helt ude af trit med vurdering af menneskelig forstyrrelse som følge af rekreative aktiviteter – gående, hundeluftning, kondiløbere, mountainbikere, rideture, paddleboarding, kajaker, kitesurfere osv osv.

Her vil DOF særligt pege på, at specielt Næstved kommune både på Enø og ved Ydernæs i den indre del af Karrebæk Fjord har haft et for ensidigt blik på at fremme rekreative interesser. DOF er modstander af kommunens plan om at etablere et boardwalk i Ydernæs-rørskoven, som er et yngleområde for Rørhøg.

Næstved kommunes ageren står i modsætning til Vordingborg kommunes tilgang, hvor man netop har omlagt færdselsmuligheder på Knudshoved Odde i et område med ynglende klyde og havterne.

For ynglefuglene både på Enø Overdrev og på Dybsø foreslås der som indsatsområde en intensivering af bekæmpelse af ræve. På Enø kan dette udover at skyde rævene også ske ved at der etableres et rævehegn

på tværs af sydspidsen enten direkte ved overdrevets vestlige kant, eller ved Draget, dvs ved parkeringspladsen for enden af Enø Kystvej, kombineret med en færst.

Endvidere ønskes for ynglefuglene et indsatsområde, hvor det særligt belyses, hvad der har forårsaget at tidligere udpegningsarter, engryle og dværgterne er ophørt at yngle, herunder forstyrrelser, habitattændringer, græsningstryk og luftbåren kvælstof, der kan have påvirket plante- og insektsammensætning og her fra de to arters fødegrundlag.

For trækfuglene noterer DOF sig, at der for samtlige arter gælder, at de enten er i tilbagegang, eller for enkeltes vedkommende stagnerende. Den strategiske vurdering peger primært på eksterne forhold, men DOF ønsker som et indsatsområde, at det belyses, hvilken sammenhæng, der kan være mellem ændringer i vandkvaliteten i Karrebæk-Dybsø fjorde som følge af næringsstofbelastning (fra hele Suså-oplandet), samt luftbåren kvælstof, og arternes fødegrundlag. Det er antagelsen, at dette har påvirket fødegrundlaget betydeligt.

Netop fordi trækfuglene går tilbage, så er det særlig vigtigt, at de ikke forstyrres på deres rastepladser og i deres fødesøgning. Det tidligere nævnte indsatsområde om belysning af forstyrrelser samt indsatsområdet om revidering af vildtreservatgrænsen skal derfor også omfatte trækfuglene, ikke mindst det vigtige område "Hestevad" mellem Enø, Vejlø og Dybsø. Der skal ikke være færdsel langs kysterne her eller i selve vandområdet.

Det er en generel antagelse om N2000 planerne, at de afspejler, at de tilhørende basisanalyser og strategiske vurderinger savner en grundighed i forhold til ændringer i fødegrundlag samt sammensætning af specialiserede plante og dyresamfund som følge af kvælstofbelastning.

En anden systematisk mangel i planerne er referencerammen for de opstillede målsætninger. Tidligere (op til 1980'erne) kunne der i maj måned tælles op til mere end 2.500 rastende lille kobbersneppe og nordlig almindelig ryle, men disse antal er reduceret signifikant og der nu ses nu mindre end 10% heraf. Som et særligt indsatsområde ønskes det belyst, hvad der kan have ført til denne tilbagegang, herunder som tidligere nævnt indvirkning af kvælstofbelastning på fødegrundlaget, samt hvad der kan gøres for at genetablere disse forekomster.

Ynglefuglene på Enø Overdrev 2020-2021

En del af Natura 2000 område 169, Habitat-direktiv område 148 og Fuglebeskyttelsesområde 81

December 2021

Ynglefuglene på Enø Overdrev 2020-2021

Denne rapport beskriver udviklingen i antallet af de vigtigste ynglefugle på Enø Overdrev, som udgør et af de væsentligste yngleområder i Karrebæk-Dybsø-Avnø Fjorde Natura 2000- området.

I 2020 og 2021 har der rådet særlige forhold for ynglefuglene på Enø Overdrev. Dette skyldes, at der ikke har været adgang for offentligheden efter at lodsejerne i maj 2019 har opsat et nyt hegn for at sikre, at kreaturer ikke er løbet bort fra området i græsningsperioden. Flere af de vigtige ynglefugle-arter har reageret positivt på den reducerede færdsel, dels ved at yngle i høje antal, dels ved at forekomme nye steder. Dette gælder dog ikke for antallene i 2019, idet hegnet kom op så langt inde i ynglesæsonen, at fuglene havde valgt placeringssteder for deres reder det år, hvilket kun i begrænset omfang var på Enø.

Hegnet har været genstand for en omfattende disput, hvor et påbud fra Næstved kommune er blevet indbragt for Miljø- og Fødevarerklagenævnet, der har stadfæstet kommunens påbud. Der er derfor udsigt til, at adgangsforhold for offentligheden skal genetableres. Dette vil medføre konflikter med, hvor de vigtige ynglefuglearter forekommer.

Samtidig med dette er antallet af besøgende til besøgscentret i den tidligere feriekoloni, der ligger umiddelbart ved siden af Enø Overdrev, steget betydeligt efter den markant forøgede interesse for aktiviteter og oplevelser i naturen. Antallet af besøgende er anslået til 15.000, hvilket er et antal, der er adskillige gange større end i de tidligere år, ikke mindst i de år, hvor der blev fastlagt bestemmelser for offentlighedens færdsel i yngleperioden.

Siden 1997 har der været adgangsforbud i yngletiden 1. april – 15. juli på en del af området, se kort på næste side. Dette har i store træk svaret til, hvor fuglene har haft deres reder, specielt de fuglearter, der er udpegningsgrundlaget for EU-fuglebeskyttelsesområdet, men nærværende rapport viser, at fuglene har reageret hurtigt på den reducerede færdsel i ynglesæsonerne 2020 og 2021, og nu også forekommer andre steder på overdrevet. Da habitat-direktivet fordrer at de områder, hvor arterne opfostrer deres unger, også skal beskyttes, er områderne med adgangsforbud ikke tilstrækkelige!

Specifikt drejer det sig om klyde og havterne, der er udpeget som prioritetsarter i Natura 2000 planen, samt dværgterne. Endvidere er splitterne og sorthovedet måge kommet til i 2020-2021, de har også potentiale som udpegningsgrundlagsarter.

Med det markant forøgede antal gæster er der lagt op til en særdeles problematisk konflikt mellem en genåbning i yngletiden og forholdene for ynglefuglene, som med stor sandsynlighed vil medføre, at forholdene for bilag 1-arterne ikke kan sikres tilstrækkeligt.

Disse trusler mod ynglefuglene vil dermed være i forlængelse af en række andre trusler og forstyrrelser for de sårbare, kolonirugende ynglefugle. Op til 1960'erne rådede der seriøse planer for inddæmning af hele Dybsø Fjordkomplekset. I årene op til 1980'erne foregik der betydelig ægsamling, hvilket skabte stor forstyrrelse i yngletiden. Og nu er der igen udsigt til betydelige forstyrrelser for fuglene, hvis adgangsforholdene formuleret i kommunens påbud gennemføres.

Denne rapport beskriver udviklingen i forekomsten af de vigtigste ynglefuglearter, dvs. de arter der er grundlag for udpegningsområdet som EU-fuglebeskyttelsesområde, tilbage fra historisk tid, men med et særligt fokus på 2020 og 2021.

Ud over ynglefuglene har også trækfuglene reageret på den reducerede færdsel, og flere, vigtige arter er forekommet i store antal på selve overdrevet, i øvrigt ganske tæt på udsigtspunktet ved feriekolonien. Dette gennemgås dog ikke i denne rapport.

DOF Storstrøm og DN Næstved opfordrer derfor Næstved kommune til nøje at overveje adgangsforholdene til Enø Overdrev i yngletiden, og at der i denne forbindelse gennemføres grundige optællinger i forår/sommer 2022, før der foretages nogen form for genåbning.

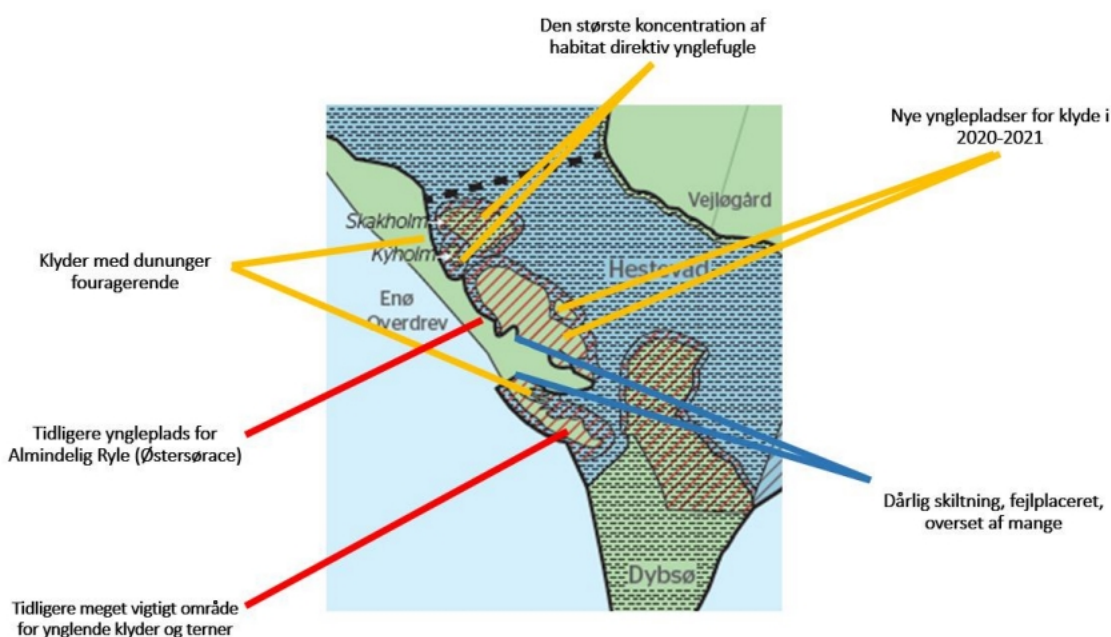
Sammenfatning af fuglenes yngleforekomst i forhold til adgangsforhold

Enø Overdrev er udpeget som EU-Fuglebeskyttelsesområde. Dette er blandt sket som følge af, at klyde og en række ternearter yngler i området. Den største koncentration af disse arter findes på Skakholm og Kyholm, men bla. klyde har reageret positivt på, at der i 2020-2021 ikke har været offentlig færdsel på overdrev, og er derfor dels begyndt at yngle på Store og Lille Dybsøholm (Nord for Stubbene), lige som klyder med dununger er set foruragere ved den nordlige kyst ud for Skakholm samt umiddelbart syd for Stubbene.

Dermed forekommer klyder ved de nordvendte kyster, hvor der i kommunens påbud lægges op til skal være adgang for offentligheden, hvilket dermed vil være i strid med fuglebeskyttelsesdirektivet i forhold til beskyttelse af disse arter.

En række andre forhold peger på, at færdsel i yngletiden bør genovervejes. Der er ud over Skakholm og Kyholm også forbud mod færdsel i yngletiden i området nord for Stubbene og på den sydlige sandtange. Klyder er netop i 2020 og 2021 begyndt at yngle i førstnævnte område, mens sidstnævnte område tidligere husede et stort antal terner og vadefugle.

Imidlertid har der siden årtusindskiftet ikke været ynglefugle af disse arter på den sydlige tange, hvilket må antages overvejende at skyldes besøgende, der ikke har overholdt adgangsreglerne. Skiltningen har været mangelfuld, men det er desværre erfaring, at en del besøgende ikke respekterer reglerne. På det grundlag vil en genåbning, nu hvor antallet af besøgende til feriekolonien er vokset markant, udgøre en betydelig risiko for ynglefuglene.

Natura 2000 plan 2022-2027

I Natura 2002 planen 2022-2027 anbefales det, at kun styret færdsel tillades. Endvidere anbefales det, at der gennemføres yderligere tiltag i forhold til bekæmpelse af ræve, ligesom der i dialog med lodsejerne skal etableres aftaler om udbinding specielt i forhold til at heste ikke kan græsse på holmene før i juli måned.

Endvidere er en række specifikke forslag indføjet under de enkelte arter.

Gennemgang af arter

Data er sammensat af de årlige NOVANA-optællinger udført af [REDACTED], i de senere år udført af [REDACTED], samt optællinger indtastet i DOF-Basen. Endvidere vedlægges separat en rapport om ynglefuglene på Enø Overdrev udarbejdet af [REDACTED] i 1979, hvor alle historiske data er samlet. Endelig vedhæftes et udtræk af måger-terner på overdrevet.

For flere af arterne (nok alle nævnt her undtagen Engryle) skal man have i erindring, at bestanden flytter rundt mellem nærliggende lokaliteter, særligt inden for Karrebæk-Dybsø-Avnø Fjord komplekset, men også til lokaliteter som Glænø/Sevedø mod vest og Feddet/Køge Bugt området mod øst og nordøst. Det er sandsynligt, at flere af arterne i 2019, hvor hegnet blev etableret og adgang for besøgende forhindret, havde placeret sig andre steder på Enø Overdrev. Hegnet kom op så langt inde i ynglesæsonen, at fuglene havde valgt placeringssteder for deres reder det år, hvilket kun i begrænset omfang var på Enø.

Klyde

Bestanden af klyder på Enø Overdrev, som er en af de vigtigste strandenge for ynglefugle i Karrebæk-Dybsø-Avnø Fjorde komplekset, har været fulgt nøje i mere end et halvt århundrede. Antallet af ynglefugle har varieret ganske meget, da klyderne reagerer markant på forstyrrelser, både fra mennesker, ræve og også for meget uro blandt kreaturer.

Nogle år har bestanden været nede på blot 2-3 par (1998-2003), de fleste år har der været 20-40 par, men i 2020 blev der registreret 84 par, det næsthøjeste antal siden 1961. Også i 2021 var der mange, ynglende klyder på Enø Overdrev, 52 par.

Her skal man særligt hæfte sig ved, at klyderne ikke (i modsætning til de tidligere år) kun var på et par af øerne, Skakholm og Kyholm, men også havde redepladser et par steder på "selve" Overdrevet. Dertil blev klyder med unger set yderligere et par steder, hvor de normalt ikke ses, men her kan det ikke med sikkerhed siges, hvor de har ynglet.

Bundlinien er dog, at klyderne i de seneste 2 år har gjort brug af en større del af området end normalt. De har reageret meget positivt på fred og ro. En fred og ro, som skyldes, at lodsejerne har sat nyt hegn op for at hindre, at kreaturerne ikke løb væk fra området, men som dermed også har hindret adgang for gående, mountainbikere, løse hunde m.fl.

Rugende klyder og klyder fouragerende med unger er set adskillige steder netop, hvor der vil komme færdsel efter genåbning. Det er ikke mindst af hensyn til områdets bestand af klyder, at færdsel i yngletiden helt bør undgås.

Years	1961	1964	1968	1969	1970	1971	1972	1976	1977	1978	1979
Pairs	12-13	12-13	10	24	20	25	20	25	25	46	25
Years	1980	1981	1982	1984	1985	1986	1987	1989	1990	1995	1996
Pairs	35	15	40	43-44	63	35	7	44	12	12	12-13
Years	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2005	2006	2007	2008
Pairs	6-7	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	90	20	50	14
Years	2009	2010	2017	2018	2019	2020	2021				
Pairs	20	22-23	38-39	14	7-8	84	52				

I Natura 2002 planen 2022-2027 anbefales det, at færdsel ikke tillades tæt på de poldere og loer, hvor klyder færdes med deres unger.

Engryle

Tidligere var Engryle (Østersø-racen af almindelig ryle) en fåtallig, men stabil ynglefugl på Enø Overdrev. Man skal dog langt tilbage for at finde den seneste yngleforekomst. I disse år fandtes ynglefuglene primært i de små vige og indhak umiddelbart vest for Stubbene.

Years	1947	1961	1965	1968	1969	1970	1972	1974	1977	1978	1979
Pairs	2-3	3	2	1	3-4	2	2	3	2-3	4	3
Years	1980	1981	1982	1984	1989	1990	1995	1996	1998	2004	
Pairs	4	3	2	1	4	2	0	0-1	0	0	

Splitterne

Bortset fra 3 ynglepar i 2005 og 2-3 ynglepar i 2015 er det først i 2020-2021, at en stabil og stor bestand af splitterter har etableret sig på Enø Overdrev. I 2020 blev der registreret 50 ynglepar og i 2021 51 ynglepar.

Splitterter flytter en del omkring efter optimale forhold, og deres etablering på Enø Overdrev netop i 2020-2021 kan måske hænge sammen med den reducerede færdsel.

I Natura 2002 planen 2022-2027 anbefales det, at splitterter tilføjes til udpegningsgrundlaget. Endvidere anbefales, at kun styret færdsel tillades.

Fjordterne

Fjordterne har gennem alle årene siden 1964 været fåtallig og ustabil ynglefugl. Et enkelt år, 2008, var der en koloni på 25 ynglepar, men ellers har det kun få gange været oppe på maximum 12 par.

Fjordterne har i deres yngleår på Enø Overdrev forekommet i den store blandede forekomst af klyder, måger og terner på Skakholm.

Havterne

Havternen har ynglet med 49 par, et af de bedste yngleår efter årtusindskiftet, og særdeles vigtigt, med mange unger på vingerne. Dette har ikke været tilfældet alle år. I de bedste år før årtusindskiftet var der op til 166 par havterner i 1996 og 120-145 par i 1987-1990. Værd at notere for havterne er, at de har flyttet rundt mellem Enø Overdrev, Dybsø og Rønnen i Dybsø Fjord, men med Enø Overdrev som den absolut vigtigste lokalitet.

I tidligere år var der ynglende havterner både på Skakholm og Kyholm, og på den sydlige sandtange, f.eks. cirka 50 ynglepar i 1978. Sandtangen har dog i en del år ikke været benyttet af ternerne, muligvis på grund af forstyrrelser.

Dværgterne

I de senere år har der kun uregelmæssigt og fåtalligt været dværgterne på Enø Overdrev, i det seneste tiår blot 1-2 par i 2015, 2-3 par i 2016 og 0-4 par i 2020. Dette er i modsætning til forekomsten frem til cirka 1990, hvor der de fleste år var mellem 20 og 45 ynglepar.

I Natura 2002 planen 2022-2027 anbefales det, at der indarbejdes særlige tiltag for dværgternerne.

Sorthovedet Måge

Sorthovedet Måge har ynglet både i 2020 og 2021 med 1 par, hvilket er første gang siden 1970. Parret havde placeret sig i den store blandede koloni af stormmåger, hættemåger, havterne, fjordterne, splitterne og klyder på Skakholm.

I Natura 2002 planen 2022-2027 anbefales det, at sorthovedet måge tilføjes til udpegningsgrundlaget.

Andre arter

En række andre, sjældne danske ynglearter er blevet set på Enø Overdrev i yngletiden i 2020-2021, uden at der dog har kunnet konstateres egentlig ynglen. Det drejer sig om Sangsvane, Bramgås og Rovterne. Rovterne yngede angiveligt på Enø Overdrev i 1852.

I Natura 2002 planen 2022-2027 anbefales det, at der etableres særlig overvågning med henblik på disse arter.

Opsummering af indberetning

Nedenfor vises de oplysninger som er blevet indberettet.

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	██████████, DOF Storstrøm
Afsenders e-mailadresse	██
Afsenders telefonnummer	██████████
Interessenttype	Organisation, forening mv
Tilføj kontaktperson	
Høringssvaret er af generel karakter	
Områdenavn	Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde
Områdenummer	169
Datagrundlag	
Indsatsprogram	✓
Lovgrundlag	
Modstridende interesser	
Målsætninger	✓
Rollefordeling	
Strategisk Miljøvurdering (SMV)	✓
Udpegningsgrundlag og områdeafgrænsning	✓
Økonomi	
Andet relateret til høring af Natura 2000-planer	✓
Skriv høringssvar	Hermed fremsendes høringssvar vedr Karrebæk-Dybsø fjorde, område N169 / F81. Høringssvar fremgår af vedhæftede dokument.
Vedhæft dokumenter og/eller billeder	Høringssvar – Natura 2000 plan for Karrebæk-Dybsø Fjorde.docx Ynglefuglene på Enø Overdrev 2020-2021.docx

Indsendt 25-05-2022 21:34. Kvitteringsnummer X6-FZ5-S4-N4G.

Til: Arter og Naturbeskyttelse (naturbeskyttelse@mst.dk)
Fra: (Ingen afsender)
Titel: Høringssvar - Naturplaner - Høring af Natura 2000-planer 2022-2027
E-mailtitel:
Sendt: 25-05-2022 11:10

Sag nr. 2022 - 39511: Høringssvar naturplaner - -

Modtaget via hjemmesiden den 25-05-2022 11:10:34

Kvitteringsnummer: xtnuu3smf3

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen
J.nr. 2020-65467

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

CRV-nr. 15 79 61 46

Vedr.: Høring af udkast til Natura 2000-planer 2022-2027, j. nr. 2020-65467

25. maj 2022
xx dato 2016

Miljø- og Fødevarerministeriet har den 21. februar d.å. udsendt udkast til Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder samt en strategisk miljøvurderingsrapport for hvert planudkast i offentlig høring.

I den forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

Danmarks Jægerforbund støtter den forbedring af natur og biodiversitet, der løftes gennem Natura 2000-indsatsen, og vi er således glade for muligheden for at kommentere på Natura 2000-planerne.

Danmarks Jægerforbunds administration har udarbejdet dette høringssvar, som også inkluderer relevante informationer og bemærkninger fra lokale tillidsfolk og Jægerforbundets Natura 2000-kontaktpersoner. Disse personer har et indgående lokalkendskab og har derfor været en vigtig hjælp undervejs.

Herunder er bemærkningerne inddelt under fælles overskrifter, der belyser generelle problemstillinger. Til sidst er der konkrete kommentarer til nogle specifikke Natura 2000-områder, hvor lokalpersoner peger på problemstillinger i deres område.

Natura 2000-planernes indhold og anvendelse

Udkast til de nye Natura 2000-planer har en god, ensartet struktur og er rimelig lette at gå til. Vi anerkender forsøget på at gøre planerne mere konkrete, eksempelvis ved angivelse af størrelsen på områder, hvor der skal bekæmpes invasive arter. Dog er manglen på stedsangivelse og det ensartede indhold i indsatsprogrammet stadig med til at gøre det vanskeligt at forudse hvilke aktiviteter der konkret vil følge teksten i planerne - og det gør det vanskeligt at forholde sig til eventuelle konsekvenser af planernes indhold. Desuden vil det lette arbejdet, hvis det i planen fremgik mere tydeligt, hvad der er nyt siden sidste planperiode.

Danmarks Jægerforbund bifalder det overordnede fokus for plan-perioden 2022-2027, der skal have fokus på naturlige processer og naturens robusthed, sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder og bekæmpe invasive arter. Det gør vi, fordi naturen behøver mere plads til naturlige processer, og vi støtter derfor et fokus, der styrker biodiversiteten i Danmark. Dette fokus kan bl.a. hjælpe trækvildtet til gunstig udvikling og sikre ynglesucces ved bekæmpelse af invasive arter som mårhund og mink.

Den reviderede basisanalyse

I forbindelse med udarbejdelsen af den reviderede basisanalyse, indgav Danmarks Jægerforbund faglige og faktuelle bemærkninger, for at sikre, at Natura 2000-planer og handleplaner kunne blive lavet, på et så korrekt grundlag som muligt. Dette høringssvar indeholdt påpegninger af flere eksempler på anbefalinger vedr. fremadrettede tiltag, der ikke bør være en del af basisanalysen.

Vi kan med forundring konstatere at disse anbefalinger stadig er at finde i de reviderede basisanalyser (under "Foreløbig vurdering af negative påvirkninger" i bl.a. N9, N16, N28, N46, N56 og N89)

Specielt er det anbefalinger mod forstyrrelse af sæler, der går igen i flere af de reviderede basisanalyser. Vi har i sidste planperiode gjort opmærksom på at de videnskabelige data for at hævde en 500 meters forstyrrelsesfri zone fra sælernes hvilepladser er yderst kritisable. I sidste planperiode betød vores indvending at de 500 meter ikke kom til at gælde, når man sejlede på langs af hvilepladserne, men forslaget er nu igen dukket op i de nye planer på trods af, at sælbestanden udvikler sig gunstigt.

En anden anbefaling fra basisanalysen, er at udvide færdselsforbud ved Dræet (N108 - Æbelø) en måned, frem til 30/9, for at øge muligheden for at spættet sæl vil bruge stedet som yngleplads. Lokale gør opmærksom på, at antallet af spættet sæl omkring Nordfyn er steget, og sælen trives. Den reviderede basisanalyse baserer sine anbefalinger på en rapport fra 2013, så ud over at basisanalysen ikke bør indeholde anbefalinger til indsatser, så baserer den også anbefalingen på forældet data.

Danmarks Jægerforbund anbefaler derfor at de endelige planer og handlingsplaner vil tage udgangspunkt i opdateret data, lokal ekspertviden og andre faglige bemærkninger, så man undgår at sætte unødige adgangs begrænsninger for friluftslivets udøvere.

Samspil med vandområdeplanerne

Vi er opmærksomme på, at Natura 2000-planerne beskæftiger sig med det terrestriske areal, og ansvaret for de marine områder er derfor henlagt til vandområdeplanerne. Det forekommer dog utilfredsstillende at de marine Natura 2000-planer ikke er mere specifikke i forhold til løsningsforslag, der kan sikre en gunstig bevaringsstatus for arterne på udpegningsgrundlaget.

De kystnære farvandes økosystemer er i en meget kritisk tilstand, og planerne for områderne bør derfor afspejle vores forpligtelse til at få dem i gunstig tilstand. Danmarks Jægerforbund er bekymret for om de nødvendige tiltag der skal sikre god marin naturtilstand i de udpegede områder, kan blive overset mellem Natura 2000-planerne og Vandområdeplanerne. Hvordan sikrer Natura 2000-planerne at de udpegede marine naturtyper og arter får en gunstig bevaringsstatus? Det håber Danmarks Jægerforbund bliver gjort mere klart fremover. Vi vil naturligvis også indsende høringssvar til Vandområdeplanerne.

Samspil med naturnationalparkerne

Af de udpegede naturnationalparker er 13 ud af 15 også udpegede Natura 2000-områder. Der er heldigvis god synergi i de to udpegninger, da begge er til for at fremme biodiversitet og derfor beskytte arter og naturtyper.

Danmarks Jægerforbund støtter planen om at etablere naturnationalparker og vil i denne sammenhæng blot knytte en kommentar om samspillet mellem Natura 2000 og naturnationalparker, hvor områderne stadig skal tilgodese udpegningsarter og naturtyper. Vi er selvfølgelig aktive i naturnationalparkernes interessegrupper, og glæder os til at følge etableringen af parkerne.

Tilstand for jordrugende fugle

Generelt er tilstanden af levesteder for ynglefugle på øer og holme i fuglebeskyttelsesområderne truet af flere grunde:

- Ugunstig prædation
Planerne har fokus på ræv og mink, men vi mener det også er nødvendigt at påpege at prædation fra krager, store måger og den stigende bestand af havørne udgør også en væsentlig trussel mod fuglenes ynglesucces.
- Manglende myndighedsudøvelse
Øer og holme benyttes yngletiden igennem af fritidssejlere som raste- og hundelufteplads med store forstyrrelser til følge. Forbud bliver ikke fulgt op af myndighedspersoner. Ødelagte eller overgroede skilte bliver ikke fornyet.
- Yderligere overvågning
De økonomiske rammer for Novanaprogrammet bør forbedres, så bl.a. antallet af målestationer kan hæves af hensyn til de meget pressede økosystemer i de kystnære farvande. En sådan forbedring af de økonomiske rammer, vil give en mere nøjagtig viden om ændringer i vores farvands økosystem, og derved gøre os bedre i stand til at bestemme årsag bag havfugles mistrivsel i de enkelte områder af landet

Danmarks Jægerforbund mener derfor at tiltag indenfor de relevante af de ovenstående tre punkter er nødvendige, for at forbedre tilstanden på levestederne for ynglefugle.

Tiltag for gæs

Flere basisanalyser beskriver, hvorledes bramgæssene ” [...] fouragerer på strandenge og græsmarker og på marker med vintersæd, og trækker ud på vandet til overnatning”. Med denne formulering nedtones dilemmaet mellem bramgæssenes enorme succes og det deraf følgende afgrødetab på omdriftsarealer i nærheden af Natura 2000-områderne (f.eks. N66, N69, N162, N168, N169, N173 og N179).

Derfor foreslår vi, at man på relevante arealer, plejer det således at disse fungerer som fourageringsområder for gæssene. Der findes f.eks. områder, der gror til i mos og lysesiv, som har en lavere fourageringsværdi for gæs. Forslaget om at tilgodese gæssenes fouragering bør også være gældende ved udtag af lavbundslande, og når der anlægges vindenergi- eller solenergi-anlæg.

Bifangst af havfugle

I Natura 2000-planernes områdespecifikke retningslinjer, er der nævnt flere steder, at man vil ” [...] vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande skal fortsætte” (f.eks. N89, N107, N116, N168 m.fl.) Vi bifalder fokus på at forhindre bifangst af marsvin, men vil også gerne rette opmærksomhed på bifangst af andre arter. Det er specielt et problem med havfugle, som f.eks. havlit og fløjlsand, der bliver fanget i net, som ofte bør kunne forhindres.

Derfor foreslår Danmarks Jægerforbund at der bliver iværksat konkrete handlinger, til forhindring af den omfattende bifangst af havfugle.

Konkrete kommentarer til de enkelte Natura 2000-planer

N66 - Stadil og Veststadil Fjorde

I planen anføres, at der langs NØ samt SØ siden af Sdr. Dyb findes vedplanter, som dækker to meget små arealer af dels klithede og strandeng. Her er vi blevet bekendt med, at der opholder sig en fast bestand af kronvildt (ca. 35 dyr), som virker som naturplejere på de tilstødende lysåbne naturarealer.

Jægerforbundet vil gerne udtrykke sin bekymring for at denne bestand kan forsvinde, og dermed den naturlige pleje af de lysåbne arealer, hvis vedplanterne fjernes. Derfor anbefales vi, at vedplanterne bliver stående, da den samlede synergieffekt, i forhold til flora og fauna, herved vil være større end hvis to arealmæssigt små naturtyper som - på trods af tilgroning er i moderat tilstand - tilgodeses.

N68 - Skjern å

Krikanden er på udpegningsgrundlaget som trækfugl. Jægerforbundet har fået kendskab til at krikanden ved Skjern å foretrækker at ruge i levende hegn langs vådområderne. Disse hegn er ved at blive fjernet, og dermed er området hvor krikanden ruger indskrænket. Derfor mener vi, at man bør lade nogle levende hegn stå, for at sikre krikandens rug præferencer.

N69 - Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

I Ringkøbing fjord er der i forhold til årtiderne fastsat en salinitet, der er optimal i forhold til sandmusling og ålegræs. Sandmusling bliver prioriteret for dens evne til at filtrere vand, hvor populationen på gode dage kan rense fjordens vand op til seks gange. Dette er imponerende, men også nødvendigt idet vandet fra Skjern å og opland er meget næringsrigt, og fordi fjorden før sandmuslingen i høj grad var præget af planktonalger.

Saliniteten bliver reguleret ved hjælp af slusedrift, og resulterer derfor også i varierende vandstands niveauer. Denne regulering med vandstandsændringer og varierende salinitet giver efter vores oplevelse store udfordringer for bundplanter og jordrugende fugle, hvis reder bliver oversvømmet - især i situationer hvor slusepraksis bliver udfordret af vejrforhold som hindrer påkrævet drift. Derudover kan de i fremtiden øgede nedbørsmængder og havvandsstigninger yderligere forventes at besværliggøre foreskrevne slusepraksis.

Derfor mener vi, at man bør overveje at lade fjorden blive fersk igen, da dette vil resultere i en mere stabil vandstand og salinitet. Vi er bevidst om, at en mere fersk fjord vil besværliggøre leveforholdene for sandmuslingen, og derved føre til en ny

opblomstring af planktonalger. Denne opblomstring skal dog ikke tilskrives en fersk fjord, men nærmere tilskrives, at der er for mange næringsstoffer i oplandet til Ringkøbing fjord, og det er derfor her, man bør sætte ind.

Danmarks Jægerforbund er bekendt med, at problemstillingen hører til vandområdeplanerne, men vi mener også det er relevant at nævne her, da det har betydning for den terrestriske natur, såvel som arterne, der lever i den.

N73 - Lønborg Hede

I planen påstås det, at søerne ikke er udsat for græsning med kreaturer. Lokalt kendskab beviser det modsatte, da husdyr altid har gået ned til søerne. Det er en nødvendighed at dyrene har adgang til søerne, for at de er sikret vand i hele sommerperioden.

N162 - Skælskør Fjord og havet og kysten mellem Agersø og Glænø

Jægerforbundet er blevet bekendt med en omfattende forurening, der breder sig med strømmen fra Agersø Sund og sydpå, langs kysten forbi Glænø og helt til nordvestkysten af Lolland. Hverken erhvervs- eller fritidsfiskere sejler længere i området, da der ingen fisk er tilbage.

Selv om det nye F128 ikke indgår i denne høring, vil vi alligevel gøre opmærksom på, at strømforholdene har friholdt Omø Stålgrunde fra at blive ramt af forureningen. Derfor er Omø Stålgrunde et vigtigt raste- og fourageringssted for havfugle - herunder edderfugl og gråstrubet lappedykker, der er på udpegningsgrundlaget.

Jægerforbundet vil gerne udtrykke bekymring for, at man ved en eventuel anlæggelse af havvindmøllepark ved Omø Stålgrunde, vil ødelægge det vigtige rastested for trækfugle, og man derfor ikke lever op til vores forpligtigelse som EU-medlemsland, til at sikre og forbedre fuglenes levesteder.

N169 - Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde

Efter at Miljø- og Fødevareklagenævnet har givet Næstved kommune medhold i at give offentlig adgang til Enø Overdrev, som er nabo til et meget populært, kommunalt ejet besøgssted "Kolonien", ser kommunen som forvalter af det sårbare Natura 2000 område ikke sin forvaltning som en særlig vigtig del af beskyttelsen af området.

Kommunen vælger at prioritere benyttelse før beskyttelse og tilsidesætter habitatdirektivets retningslinjer om forsigtighedsprincippet i forhold til udpegningsgrundlaget, jordrugende klyder og terner.

Der blev ikke udarbejdet nogen konsekvensvurdering ved etableringen af det kommunale besøgssted "Kolonien", som sidste år gennemførte en publikumstælling, der fortalte, at "Kolonien" havde 15.000 besøgende i 2021. Disse potentielle besøgende på Enø Overdrev udgør en betragtelig risiko for områdets udpegningsgrundlag, som kommunen ikke vil tage hensyn til i forhold til sin forvaltningsopgave af det unikke og sårbare naturområde.

Vi foreslår, at Natura 2000 planen kommer til at indeholde krav om flere årlige, officielle fugletællinger på Enø Overdrev for at få et specifikt datagrundlag fra den kommende planperiode for bedre i fremtiden at kunne forvalte benyttelse/beskyttelse-balancen i området.

■ Aarhus Universitet udarbejdede en rapport om forstyrrelser i 2013. Denne rapport er blevet lagt til grund for beslutningen om fuld offentlig adgang til Enø Overdrev. ■ har efterfølgende udtalt, at rapporten kun er udarbejdet som et

skrivebordsstudie og ikke et feltstudie, og mener derfor ikke, at rapporten kan retfærdiggøre fuld åbning af offentlig adgang i området uden at det vil påvirke udpegningsgrundlaget.

Natura 2000 planen bør derfor indeholde flere konkrete virkemidler, der tager højde for at sikre og forbedre fuglenes beskyttelse imod forstyrrelser på Enø Overdrev.

N173 - Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand

Lokale har observeret at Rødsand ikke længere er ynglebiotop for klyder og ternere. Unge havørne bruger Rødsand som rasteplads, hvilket har fået fuglene til at fortrække. Planen behøver således ikke at tage hensyn til ynglende, truede fuglearter på Rødsand.

Spørgsmål vedrørende høringssvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til [redacted], Afdelingen for Rådgivning og Uddannelse. Telefon: [redacted], E-mailadresse: [redacted]

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

[redacted]
[redacted]

Direkte tlf. [redacted]
E-mail [redacted]

Opsummering af indberetning

Nedenfor vises de oplysninger som er blevet indberettet.

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	Danmarks Jægerforbund
Afsenders e-mailadresse	post@jaegerne.dk
Afsenders telefonnummer	88887500
Interessenttype	Organisation, forening mv
Tilføj kontaktperson	✓
Kontaktpersons navn	
Kontaktpersons e-mailadresse	
Kontaktpersons telefonnummer	
Høringssvaret er af generel karakter	✓
Datagrundlag	✓
Indsatsprogram	✓
Lovgrundlag	
Modstridende interesser	✓
Målsætninger	✓
Rollefordeling	
Strategisk Miljøvurdering (SMV)	
Udpegningsgrundlag og områdeafgrænsning	✓
Økonomi	
Andet relateret til høring af Natura 2000-planer	✓
Skriv høringssvar	Hermed fremsendes Danmarks Jægerforbunds kommentarer til de foreliggende Natura 2000-planer. Her er både generelle kommentarer om planerne og nogle specifikke kommentarer om enkelte områder.
Vedhæft dokumenter og/eller billeder	220517 MVI N2000planer_høringssvar_endeligt.docx

Indsendt 25-05-2022 11:10. Kvitteringsnummer XT-NUU-3S-MF3.